

<http://dx.doi.org/10.16926/gea.2025.02.01.15>

mgr Monika BARTWICKA

Wydział Nauk Ścisłych, Przyrodniczych i Technicznych

Katedra Nauk Farmaceutycznych

Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie

e-mail: m.bartwicka@ujd.edu.pl

Prawne aspekty zawodu technika farmaceutycznego w świetle regulacji krajowych

Streszczenie

W artykule przedstawiono krajowe regulacje prawne odnoszące się do wykonywania zawodu technika farmaceutycznego. Poddano analizie przepisy regulujące kształcenie ustawiczne czy odpowiedzialność prawną. Omówiono również wybrane zagadnienia z zakresu praw pacjenta, osadzając je w kontekście definicyjnym zawodu medycznego, ze szczególnym uwzględnieniem pozycji prawnej technika farmaceutycznego.

Słowa kluczowe: Ustawa o niektórych zawodach medycznych, odpowiedzialność prawna, zawód medyczny, kształcenie ustawiczne, technik farmaceutyczny.

Wprowadzenie

Dynamiczne zmiany zachodzące we współczesnym systemie ochrony zdrowia determinują konieczność stałego doprecyzowywania statusu zawodów medycznych. Jedną z takich profesji jest zawód technika farmaceutycznego, który – choć odgrywa istotną rolę w procesie zaopatrzenia pacjentów w produkty lecznicze i wyroby medyczne – nadal podlega licznym sporom interpretacyjnym dotyczącym zakresu jego kompetencji, odpowiedzialności oraz formalnej pozycji w systemie prawa. Znaczenie praktyczne zawodu, w szczególności w kontekście funkcjonowania aptek ogólnodostępnych, wymaga zatem przejrzystego ujęcia regulacji prawnych i ich wpływu na wykonywanie codziennych czynności zawodowych.

Celem artykułu jest przedstawienie i omówienie krajowych regulacji dotyczących wykonywania zawodu technika farmaceutycznego, ze szczególnym uwzględnieniem zasad kształcenia, obowiązków wynikających z kształcenia ustawicznego, zakresu odpowiedzialności prawnej oraz wybranych aspektów

praw pacjenta. Analiza ta została osadzona w kontekście definicyjnym zawodu medycznego, co pozwala na pełniejsze zrozumienie miejsca technika farmaceutycznego w strukturze ochrony zdrowia oraz identyfikację wyzwań interpretacyjnych występujących na gruncie aktualnych przepisów. Podejście takie umożliwia nie tylko syntetyczne przedstawienie obowiązujących norm, lecz także ocenę ich adekwatności wobec realiów praktyki zawodowej.

1. Ramy prawne zawodu technika farmaceutycznego

Wykonywanie zawodu technika farmaceutycznego, zaliczanego do grupy zawodów medycznych, uregulowane zostało w ustawie z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych¹. Ustawodawca określił katalog przesłanek, których spełnienie jest warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień do wykonywanie tego zawodu. Wymogi kwalifikacyjne zawarte są w art. 2 pkt 1 ustawy o niektórych zawodach medycznych². Obligatoryjnymi przesłankami prawnymi jest posiadanie zdolności do czynności prawnych, pełnie praw publicznych, brak prawomocnego skazania za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego czy przestępstwo skarbowe, uzyskanie wykształcenia lub kwalifikacji, uprawniających do wykonywania zawodu medycznego. Istotnym kryterium prawnym jest także uzyskanie wpisu do Centralnego Rejestru Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego.

Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne³ określa zakres prowadzenia Centralnego Rejestru jako rejestru publicznego, w wypadku zawodów medycznych prowadzonego i administrowanego przez ministra właściwego do spraw zdrowia.

Spełnienie wymogów prawnych wskazanych w art. 2 pkt 1 ustawy o niektórych zawodach medycznych, jest niezbędne dla osób ubiegających się o uzyskanie statusu zawodu medycznego, w tym technika farmaceutycznego. Jedną z przesłanek prawnych, uprawniających do wykonywania zawodu technika farmaceutycznego jest zdolność prawna.

Definicję zdolności prawnej reguluje Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny. W myśl art. 8 k.c. każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną, zdolność prawna jest niezbywalna, z nią wiąże się pojęcie zdolności do czynności prawnych jako dopełnienie paradygmatu stosunków cywilnoprawnych. Zdolność do czynności prawnych jako zdolność do bycia świadomym,

¹ Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych, Dz. U. z 2023 r., poz. 1972.

² Art. 2 pkt 1 Ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych, Dz. U. z 2023 r., poz. 1972.

³ Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, Dz. U. z 2024 r., poz. 1557.

czynnym uczestnikiem stosunków prawnych. Pełna zdolność do czynności prawnych stanowi kryterium formalne wykonywania zawodu medycznego. W przypadku jej braku lub ograniczenia na skutek orzeczenia sądu⁴ technik farmaceutyczny traci zdolność do wykonywania zawodu.

Kolejnym kryterium prawnym, obligatoryjnym dla osób wykonujących zawód medyczny, jest posiadanie pełni praw publicznych. W polskim systemie prawnym nie znajdziemy definicji legalnej praw publicznych, jednak zgodnie z doktryną⁵ można wskazać, że są one zbiorem podstawowych praw przysługujących każdemu obywatelowi. „Prawa publiczne” są terminem występującym w Konstytucji RP (art. 60, art. 62 ust. 2) i w wielu innych aktach normatywnych, jednakże samo to pojęcie nie jest definiowane ustawowo. Prawa publiczne określają status jednostki w państwie, stąd też niewątpliwie wchodzi one w skład publicznych praw podmiotowych i składają się na polityczne prawa obywatelskie”.⁶ Pozbawienie praw publicznych następuje na podstawie orzeczenia sądu. „Orzeczenie pozbawienia praw publicznych stanowi swoisty akt degradacji społecznej, wyrażający się w czasowym pozbawieniu określonych praw ze sfery publicznej. Wskutek orzeczenia tego środka karnego skazany staje się «obywatelem drugiej kategorii», pozbawionym jakiegokolwiek wpływu na bieżące i przyszłe życie publiczne. W pewnym, niekiedy znacznym stopniu, orzeczenie tego środka karnego dotyczy sfery majątkowej skazanego, gdyż uniemożliwia mu wykonywanie pracy zawodowej. Istotnie także ogranicza swobodę wyboru zawodu w przyszłości. Czasami więc pozbawienie praw publicznych ma charakter środka karnego o charakterze ekonomicznym, którego dolegliwość daleko wykracza poza czasowe ramy orzeczonej kary pozbawienia wolności i pozbawienia praw publicznych”.

Istotnym wymogiem prawnym w ramach uzyskania uprawnienia do wykonywania zawodu technika farmaceutycznego jest przesłanka niekaralności za umyślne przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego, jak i umyślne przestępstwa karnoskarbowe. Niekaralność oznacza, że osoba nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za czyny ścigane z oskarżenia publicznego. Zgodnie z art. 106 ustawy Kodeks karny z chwilą zatarcia skazania uważa się je za niebyłe; wpis o skazaniu usuwa się z rejestru skazanych⁷. Wskazać należy, że ustawodawca zastosował wyróżnienie w ramach przesłanki niekaralności za czyny ścigane z oskarżenia publicznego i czyny ścigane z oskarżenia prywatnego, tzw. prywatnoskargowe. Analizując warunki dopuszczenia do wykonywania zawodu

⁴ Zgodnie z art. 15 k.c. ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście oraz osoby ubezwłasnowolnione częściowo.

⁵ M. Tomkiewicz, *Utrata praw publicznych w prawie polskim: przyczyny, zakres i skutki*, „Przegląd Sądowy” 2012, nr 1, s. 97–112.

⁶ D. Szeleszczuk, *Pozbawienie praw publicznych po nowelizacji Kodeksu karnego z 14.10.2021*, „Przegląd Sądowy” 2022, nr 4, s. 32–47.

⁷ Art. 106 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2025 r., poz. 383).

medycznego, należy wskazać na konieczność uzyskania wpisu do Centralnego Rejestru Osób Uprawnionych do Wykonywania Zawodu Medycznego.

2. Kształcenie ustawiczne techników farmaceutycznych

W ramach wykonywania zawodu medycznego kluczowym aspektem jest podnoszenie kwalifikacji zawodowych także w ramach ustawowego obowiązku doskonalenia zawodowego. Podobnie jak w przypadku innych zawodów medycznych, ustawodawca nałożył obowiązek doskonalenia zawodowego na osoby wykonujące zawód medyczny. W myśl art. 20 ust. 1 osoba wykonująca zawód medyczny ma prawo i obowiązek ustawicznego rozwoju zawodowego przez aktualizację swojej wiedzy i umiejętności zawodowych⁸. Zaproponowany model kształcenia jest zbieżny, acz wykazujący pewne różnice, z modelem kształcenia innych zawodów medycznych. Poniższe przepisy wskazują na obowiązek ustawicznego rozwoju zawodowego, który muszą realizować osoby wykonujące zawód medyczny inny niż zawód technika farmaceutycznego.

Zgodnie z art. 43 ust.1. farmaceuta ma prawo i obowiązek ustawicznego rozwoju zawodowego przez aktualizację wiedzy i umiejętności zawodowych. W myśl art. 43 ust. 2 ustawiczny rozwój zawodowy może być realizowany przez kształcenie podyplomowe lub doskonalenie zawodowe⁹.

Tymczasem w art. 18. ust.1 czytamy, że lekarz, z zastrzeżeniem ust. 3 (nie dotyczy lekarzy odbywających staż podyplomowy, przebywających na urlopie macierzyńskim, albo będącego na zwolnieniu lekarskim z powodu choroby przekraczającej łącznie 50% okresu rozliczeniowego) ma prawo i obowiązek doskonalenia zawodowego¹⁰.

Z kolei zgodnie z treścią art. 74. ust.1 ratownik medyczny ma prawo i obowiązek ustawicznego rozwoju zawodowego przez aktualizację wiedzy i umiejętności zawodowych. W myśl art. 74 ust. 2 ustawiczny rozwój zawodowy może być realizowany przez kształcenie podyplomowe lub doskonalenie zawodowe¹¹.

Forma rozwoju zawodowego techników farmaceutycznych uregulowana została w ustawie o niektórych zawodach medycznych i rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie ustawicznego rozwoju zawodowego osób wykonujących niektóre zawody medyczne¹². Każdy podmiot wykonujący zawód

⁸ Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych, Dz.U. z 2023 r., poz.1972.

⁹ Art. 43 ust. 1 oraz art. 43 ust. 2 Ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty, Dz. U. z 2025 r., poz.608.

¹⁰ Art. 18 Ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry, Dz. U. 2024 r., poz.1287.

¹¹ Art. 74 ust. 1 oraz art. 74 ust. 2 Ustawy z dnia 1 grudnia 2022 o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych, Dz. U. z 2025 r., poz. 339.

¹² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 kwietnia 2024 w sprawie ustawicznego rozwoju zawodowego osób wykonujących niektóre zawody medyczne, Dz. U. z 2024 r., poz. 674.

medyczny zobowiązany jest do realizacji tego obowiązku w ramach dwóch przewidzianych przez przepisy form: kształcenia podyplomowego oraz doskonalenia zawodowego. Przepisy określają również wymogi dotyczące sumy punktów edukacyjnych, jakie należy zgromadzić w ramach poszczególnych form kształcenia. System ten ma na celu zapewnienie ciągłego podnoszenia kompetencji zawodowych oraz aktualizacji wiedzy niezbędnej do wykonywania zawodu.

W ramach rozwoju zawodowego technicy farmaceutyczni zobowiązani są do zgromadzenia łącznie 200 punktów edukacyjnych w okresie pięcioletnim, w tym co najmniej 120 punktów uzyskanych w ramach kursów doskonalących. Proces doskonalenia zawodowego realizowany jest w dwóch formach: uczestnictwa w kursach doskonalących oraz samokształcenia. Kształcenie doskonalące prowadzone jest zgodnie z programem opracowanym przez zespół ekspertów powołanych przez Centrum Kształcenia Podyplomowego.

Doskonalenie zawodowe w ramach samokształcenia uregulowane zostało w rozporządzeniu Ministra Zdrowia¹³ w osiemnastu wskazanych w tym akcie prawnym formach. Suma uzyskanych punktów edukacyjnych w tej formie kształcenia w przyjętym pięcioletnim okresie rozliczeniowym może wynieść 80. Realizacja ustawicznego rozwoju zawodowego nakłada na techników farmaceutycznych obowiązek uczestniczenia w kursach doskonalących w pięcioletnim okresie rozliczeniowym i uzyskania 120 punktów edukacyjnych w ramach tej formy kształcenia.

W świetle ostatnich zmian legislacyjnych dotyczących wykonywania zawodu technika farmaceutycznego, klasyfikowanego jako zawód medyczny, a także w kontekście obserwowanego zmniejszenia liczby absolwentów wydziałów farmaceutycznych, zasadne wydaje się rozważenie dopuszczenia techników farmaceutycznych do kształcenia wyższego. Kandydaci ubiegający się o podjęcie studiów na wydziałach farmaceutycznych zobowiązani byłiby do spełnienia określonych wymogów formalnych, określonych w regulaminach poszczególnych uczelni. Uzyskanie wykształcenia na poziomie licencjackim mogłoby nie tylko wprowadzić systematyczny nadzór nad jakością kształcenia, lecz również stworzyć perspektywę dla długofalowego rozwoju zawodowego techników farmaceutycznych. Wprowadzenie możliwości realizacji kształcenia w trybie studiów licencjackich nie implikowałoby rezygnacji z kształcenia policealnego, które pozostałoby dostępne dla absolwentów szkół średnich nieprzystępujących do egzaminu maturalnego lub niezdających go z powodzeniem, zachowując tym samym ciągłość dostępu do zawodu.

¹³ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 kwietnia 2024 w sprawie ustawicznego rozwoju zawodowego osób wykonujących niektóre zawody medyczne, Dz. U. z 2024 r., poz. 674.

3. Charakterystyka zawodu medycznego

Pojęcie zawodu medycznego można określić jako „pewną aktywność człowieka, wykonywaną w oparciu o posiadane przez niego kwalifikacje i umiejętności, nabyte w toku nauki, realizowane w sposób stały i stanowiące źródło dochodu, kształtujące społeczną pozycję danej osoby”¹⁴. Analizując przepisy ustawy o niektórych zawodach medycznych, należy zwrócić uwagę na brak legalnej definicji osoby wykonującej zawód medyczny, której ustawodawca nie ujął w treści aktów prawnych regulujących wykonywanie tych zawodów.

Definicję osoby wykonującej zawód medyczny znajdujemy w ustawie o działalności leczniczej¹⁵. Zgodnie z art. 2 pkt 1 ust. 2 osoba wykonująca zawód medyczny to osoba uprawniona na podstawie odrębnych przepisów do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz osoba legitymującą się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny. Należy zauważyć, że pewną koniecznością wydaje się uzupełnienie o definicje zawodu medycznego aktów prawnych branżowych, w tym w szczególności ustaw regulujących zawód lekarza, pielęgniarki i położnej czy farmaceuty. Również w ustawie Prawo farmaceutyczne znajdziemy katalog osób wykonujących zawód medyczny¹⁶. Zgodnie z brzmieniem art. 2a ust. 2 powyższej ustawy, poprzez osobę wykonującą zawód medyczny rozumie się lekarza, lekarza dentystę, farmaceutę, felczera (starszego felczera), pielęgniarkę, położną, diagnostę laboratoryjnego, ratownika medycznego lub technika farmaceutycznego, o którym mowa w art. 91 ust. 1, a w odniesieniu do obowiązków wynikających z art. 24 – także lekarza weterynarii.

4. Zawód zaufania publicznego

Uprawnienia do wykonywania zawodu technika farmaceutycznego, zgodnie z definicją zawodu medycznego, wynikają z przepisów ustawy o niektórych zawodach medycznych. Ustawodawca nie wprowadził definicji zawodu zaufania publicznego, co może stwarzać trudności interpretacyjne w ramach kwalifikacji zawodów. Ważny pogląd na zasadność klasyfikacji danego zawodu jako zawodu zaufania publicznego wyraził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 marca 2015 roku. „Samorząd zawodowy jest jedną z form decentralizacji administracji publicznej, a równocześnie formą partycypacji obywateli w jej sprawowaniu. W myśl art. 17 ust. 1 Konstytucji, ustawodawcy przyznane zostały kompetencje

¹⁴ R. Kubiak, L. Kubicki, *Pojęcie, źródła i zakres prawa medycznego*, t. I, Warszawa 2018, s. 177.

¹⁵ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, Dz.U. z 2025 r., poz. 450.

¹⁶ Ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne, Dz. U. z 2025 r., poz. 750 ze zm.

do tworzenia samorządów zawodowych o wskazanych w nim cechach, tj. samorządów reprezentujących osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujących pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów. Obowiązkiem ustawodawcy jest rozważenie, czy występują zadania publiczne wymagające wykonania w związku z pewnymi zawodami, a w razie pozytywnej odpowiedzi rozstrzygnięcie, w jaki sposób najskuteczniej zadania te zrealizować¹⁷.

Zawód technika farmaceutycznego nie został zaliczony przez ustawodawcę do grupy zawodów zaufania publicznego. Do zawodów zaufania publicznego zalicza się profesje polegające na wykonywaniu zadań o szczególnym charakterze z punktu widzenia zadań publicznych i z troski o realizację interesu publicznego. Roboczo przyjmuje się, że zawody te są bliskie, choć nie tożsame, z wolnymi zawodami. Nie wszyscy przedstawiciele wolnych zawodów zrzeszeni są w samorządach zawodowych, a więc nie są oni przedstawicielami zawodu zaufania publicznego. Istnieją również zawody niebędące zawodami zaufania publicznego, a które są zorganizowane w korporacje¹⁸.

Przynależność do grupy zawodów zaufania publicznego związana jest ze spełnieniem przesłanek prawnych wynikających z art. 17 Konstytucji RP¹⁹. Zgodnie z powołanym wyżej przepisem, w drodze ustawy może zostać ustanowiony zawód zaufania publicznego. Pierwszym więc krokiem na drodze powstania samorządu zaufania publicznego jest wola ustawodawcy, aby nadać określönemu zawodowi taki status. Przejawem tej woli jest uchwalenie ustawy regulującej szczegółowo funkcjonowanie danego zawodu. Oczywiście, zasady jego wykonywania muszą być zgodne z określönymi przez doktrynę i orzecznictwo. Dotyczą one przede wszystkim nadzoru ze strony samorządu nad wykonywaniem zawodu oraz nadzoru ze strony organów państwa nad samorządem zrzeszającym osoby wykonujące zawód zaufania publicznego²⁰.

W kontekście regulacji zawodu technika farmaceutycznego ustawodawca nie przewidział możliwości powstania samorządu zawodowego. Brak odrębnej regulacji zawodowej może być jednym z elementów uniemożliwiających zaliczenie techników farmaceutycznych do grupy zawodów zaufania publicznego. Taki pogląd ma szerokie uzasadnienie w opracowaniach naukowych. Analizując przywołane koncepcje możemy zauważyć, że istnieją pewne cechy zawodów zaufania publicznego, które powtarzają się zarówno w orzecznictwie, jak i w poglądach

¹⁷ Wyrok TK z dnia 24 marca 2015 roku, sygn. K 19/14.

¹⁸ A. Krasnowolski, *Zawody zaufania publicznego, zawody regulowane oraz wolne zawody. Geneza, funkcjonowanie i aktualne problemy*, Warszawa 2013, s. 3.

¹⁹ Zgodnie z art. 17 ust.1 Konstytucji RP w drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należyтым wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony.

²⁰ A. Trubalski *Samorządy zawodów zaufania publicznego na przykładzie samorządu radców prawnych. Perspektywa konstytucyjnoprawna*, „*Studia Iuridica Lublinensia*” 2014, nr 21, s. 226.

doktryny prawniczej. Często wskazuje się na obowiązek przestrzegania tajemnicy zawodowej, wymóg posiadania wysokich kwalifikacji zawodowych, obowiązek wykonywania zawodu zgodnie z normami etycznymi i deontologią zawodową czy posiadanie samorządu zawodowego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 Konstytucji. Możemy zatem stwierdzić, że zawody zaufania publicznego są szczególną kategorią profesji, których podejmowanie i wykonywanie uzależnione jest od spełnienia licznych wymogów przewidzianych przez ustawodawcę²¹.

Jednym z elementów powoływania i funkcjonowania samorządów zawodowych jest korporacyjna reprezentacja interesów grupy w niej zrzeszonej. Ochrona interesów konkretnej grupy zawodowej może następować jednak także w ramach organizacji pozasamorządowych, zrzeszających członków dobrowolnie.

Technicy farmaceutyczni nie posiadają odrębnej regulacji samorządowej, a także kodeksu etyki, stąd kwestie odpowiedzialności dyscyplinarnej określone zostały przez ustawodawcę w ustawie o niektórych zawodach medycznych. Zgodnie z art. 41 powyższej ustawy osoby wykonujące zawód medyczny podlegają odpowiedzialności zawodowej za zawinione naruszenie przepisów związanych z wykonywaniem danego zawodu medycznego, zwane dalej przewinieniem zawodowym²². W ramach odpowiedzialności zawodowej ustawodawca wskazał dwa organy uprawnione do prowadzenia czynności wobec techników farmaceutycznych: rzecznika dyscyplinarnego i Komisję Odpowiedzialności Zawodowej. Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej obejmuje trzy etapy: prowadzenie czynności sprawdzających, prowadzenie postępowania wyjaśniającego i postępowanie właściwe. Dwa pierwsze etapy prowadzone są w ramach kompetencji rzecznika odpowiedzialności zawodowej, postępowanie właściwe prowadzone jest przez Komisję Odpowiedzialności Zawodowej. Celem prowadzenia postępowania zawodowego przed Komisją jest pociągnięcie do odpowiedzialności sprawcy przewinienia zawodowego (technika farmaceutycznego) oraz ujawnienie okoliczności sprzyjających popełnianiu przewinień zawodowych albo ustalenie, że osoba obwiniona jest niewinna i nie ponosi w związku z tym odpowiedzialności zawodowej.

Należy przy tym zwrócić uwagę, że pociągnięcia technika farmaceutycznego do odpowiedzialności zawodowej nie wyklucza możliwości pociągnięcia go do odpowiedzialności karnej, cywilnej czy pracowniczej, jeśli będą ku temu przesłanki. Środkami karnymi w ramach rozstrzygnięcia postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej są: upomnienie, nagana, kara pieniężna, zawieszenie uprawnienia do wykonywania zawodu medycznego na okres do 5 lat lub pozbawienie uprawnienia do wykonywania zawodu medycznego.

²¹ P. Kłusek, *Regulacja zawodów zaufania publicznego w społecznej gospodarce rynkowej*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo” 2022, CCCXXXIV, s. 229.

²² Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych, Dz. U. z 2023 r., poz.1972.

5. Wykonywanie zawodu technika farmaceutycznego a prawa pacjenta

W ramach wykonywania czynności zawodowych przez techników farmaceutycznych, zobligowani zostali oni do przestrzegania praw pacjenta. Zarówno ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, jak i ustawa o niektórych zawodach medycznych, nakłada na techników farmaceutycznych ten obowiązek. „Prawa pacjenta stanowią fundamentalny element systemu ochrony zdrowia w Polsce. (...) Prawa pacjenta są stosunkiem społecznym uregulowanym przez normy prawne. W ramach tego stosunku społecznego wyróżniamy: uprawnienia, obowiązki, podmioty i przedmiot”²³.

W myśl art. 16 ustawy o niektórych zawodach medycznych osoba wykonująca zawód medyczny jest obowiązana do przestrzegania praw pacjenta i informowania pacjenta o jego prawach. Zasada ta jako wspólny mianownik wszystkich zawodów medycznych daje rękojmię bezpieczeństwa osobom ubiegającym się o świadczenia zdrowotne. Analizując poszczególne prawa pacjenta, jako najistotniejsze z perspektywy zawodu technika farmaceutycznego wydaje się prawo do zgłaszania działania niepożądanego produktu leczniczego. Art. 12 a ustawy mówi, że „pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy, lub opiekun faktyczny ma prawo zgłaszania osobom wykonującym zawód medyczny, Prezesowi Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych lub podmiotowi odpowiedzialnemu za wprowadzenie produktu leczniczego do obrotu działania niepożądanego produktu leczniczego zgodnie z Ustawą z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne”²⁴. Zgłoszenie działania niepożądanego można dokonać na formularzu elektronicznym dostępnym na stronie internetowej Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych²⁵. Zgłoszenia można także kierując je do podmiotu odpowiedzialnego.

Niezwykle ważnym prawem pacjenta, będącym jednocześnie obowiązkiem osób wykonujących zawód medyczny, jest prawo do zachowania w tajemnicy danych przekazanych przez pacjenta w ramach wykonywania świadczeń zdrowotnych. Tajemnica zawodowa obowiązuje techników farmaceutycznych nie tylko co do informacji medycznych pacjenta, ale dotyczy wszystkich danych pacjenta, do jakich miał on dostęp w ramach wykonywanych czynności. Artykuł 13 u.p.p. stanowi, że pacjent ma prawo do zachowania w tajemnicy – przez osoby wykonujące zawód medyczny, w tym udzielające mu świadczeń zdrowotnych – informacji z nim związanych, a uzyskanych w związku z wykonywaniem

²³ D. Karkowska, *Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*, Warszawa 2021, s. 33.

²⁴ Ustawa z dnia 8 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, Dz. U. z 2024 r., poz. 581, dalej u.p.p.

²⁵ <https://www.gov.pl/web/urpl/zglos-zdarzenie-nieporzadane>.

zawodu medycznego. Z prawem do zachowania w poufności danych w pośredni sposób związane jest także prawo pacjenta do poszanowania godności i intymności. W myśl art. 20 ust. 1 u.p.p. pacjent ma prawo do poszanowania intymności i godności, w szczególności w czasie udzielania mu świadczeń zdrowotnych. Analizując prawa pacjenta można zauważyć, że wiele z nich posiada gwarancje konstytucyjne, tak jest w przypadku prawa pacjenta do poszanowania intymności i godności czy prawa do świadczeń zdrowotnych.

Podsumowanie

Technicy farmaceutyczni jako istotna grupa zawodów medycznych odgrywają kluczową rolę w systemie ochrony zdrowia, zwłaszcza w codziennym kontakcie z pacjentem w aptekach i punktach aptecznych. Ich współpraca z farmaceutami oraz udział w realizacji podstawowych zadań związanych z obrotem produktami leczniczymi sprawiają, że stanowisko to wymaga nie tylko wysokich kompetencji praktycznych, lecz także stabilnego i klarownego zaplecza prawnego. Współczesna debata publiczna wskazuje na potrzebę ponownego przemyślenia modelu kształcenia techników farmaceutycznych, w tym rozważenia wprowadzenia ścieżki studiów licencjackich, które mogłyby podnieść prestiż oraz profesjonalizację zawodu. Jednocześnie zasadne wydaje się podjęcie dyskusji nad stworzeniem jednolitych struktur samorządu zawodowego, co pozwoliłoby wzmocnić reprezentację środowiska oraz ujednolicić standardy wykonywania zawodu.

Dalsze wzmacnianie pozycji techników farmaceutycznych wymaga wielokierunkowych działań – edukacyjnych, komunikacyjnych i legislacyjnych – nakierowanych na rozwój kompetencji, poprawę warunków pracy i zwiększenie świadomości społecznej na temat znaczenia tego zawodu. Tylko kompleksowe podejście pozwoli w pełni wykorzystać potencjał techników farmaceutycznych i zapewnić im należne miejsce w strukturze zawodów medycznych.

Bibliografia

Literatura

- Karkowska, D., *Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta*, Warszawa 2021.
- Kłusek P., *Regulacja zawodów zaufania publicznego w społecznej gospodarce rynkowej* „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo” 2022, CCCXXXIV.
- Krasnowolski A., *Zawody zaufania publicznego, zawody regulowane oraz wolne zawody. Geneza, funkcjonowanie i aktualne problemy*, Warszawa 2013.

- Kubiak R., Kubicki L. *Pojęcie, źródła i zakres prawa medycznego*, t. I, Warszawa 2018.
- Szeleszczuk D., *Pozbawienie praw publicznych po nowelizacji Kodeksu karnego z 14.10.2021*, „Przegląd Sądowy” 2022, nr 4.
- Tomkiewicz M., *Utrata praw publicznych w prawie polskim: przyczyny, zakres i skutki*, „Przegląd Sądowy” 2012, nr 1.
- Trubalski A., *Samorządy zawodów zaufania publicznego na przykładzie samorządu radców prawnych: perspektywa konstytucyjnoprawna*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2024, nr 21.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, Dz. U. z 2025 r., poz.1071.
- Ustawa z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich, Dz. U. z 2024 r., poz. 668.
- Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, Dz. U. z 2024 r., poz. 128.
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, Dz. U. z 2025 r., poz. 383.
- Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, Dz. U. z 2024 r., poz.1557.
- Ustawa z dnia 08 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, Dz. U. z 2024 r., poz. 581.
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, Dz. U. z 2025 r., poz. 450.
- Ustawa z dnia 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty, Dz. U. z 2025 r., poz.608.
- Ustawa z dnia 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych, Dz.U. z 2025 r., poz. 339.
- Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 r. o niektórych zawodach medycznych, Dz. U. z 2023 r., poz.1972.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 31 marca 2003 r. w sprawie postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej farmaceutów, Dz. U. z 2003 r., poz. 65.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 19 kwietnia 2024 r. w sprawie ustawicznego rozwoju zawodowego osób wykonujących niektóre zawody medyczne, Dz. U. z 2024 r., poz. 674.

Orzecznictwo

Wyrok TK z dnia 24 marca 2015 roku, sygn. K 19/14.

Inne

<https://www.gov.pl/web/urpl/zglos-zdarzenie-nieporzadane>.

Legal aspects of the profession of a pharmacy technician in the light of national regulations

Summary

This article presents national legal regulations relating to the medical profession of pharmacy technician. It also considers provisions regarding training and legal liability. It also presents the patient rights aspect of the definition of the medical profession, using the example of a pharmacy technician.

Key words: Pharmacy technician, Act on Certain Medical Professions, Legal Liability, Medical Profession, Continuing Education.